

Rana CEVAHİR

**ANONİM ŞİRKET
YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARINDAN
DOĞAN HUKUKİ SORUMLULUĞU**

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	VII
KISALTMALAR CETVELİ.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI VE KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTAKİ DURUM

I. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI	3
II. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMININ BENZER KAVRAMLARLA İLİŞKİSİ.....	5
A. Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı	5
B. Kurumsal Sürdürülebilirlik Kavramı.....	7
C. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramı.....	8
D. Çevresel-Sosyal-Yönetişim (Environmental-Social- Governance) Kavramı.....	10
1. Genel Olarak	10
2. Yönetişim ve Yönetim Kavramları Arasında Bir Tercih.....	12
III. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇALIŞMALARI ÇERÇEVESİNDE VE KARŞILAŞTIRMALI HUKUK BAĞLAMINDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI.....	14
A. Birleşmiş Milletler Faaliyetleri Çerçevesindeki Gelişmeler.....	14
1. Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Bildirisi (Stokholm Bildirisi) – 1972.....	14
2. Brundtland Raporu – 1987	15
3. Yeryüzü Zirvesi (Earth Summit) – 1992.....	16

a. Rio Çevre ve Kalkınma Bildirgesi (Rio Bildirgesi)	16
b. Gündem 21	17
4. Binyıl Zirvesi (Millennium Summit) ve Binyıl Kalkınma Hedefleri – 2000	18
5. Johannesburg Sürdürülebilir Kalkınma Bildirgesi – 2002	19
6. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı – 2012	20
7. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve 2030 Gündemi – 2015	21
8. Paris Anlaşması – 2015	22
B. Avrupa Birliği Hukukundaki Gelişmeler	23
1. Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı (European Green Deal)	23
2. Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi	25
3. Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi	27
a. Genel Olarak	27
b. Öngörülen Omnibus Düzenlemeleri	30
i. Nisan 2025 Değişiklikleri (Stop-the-Clock)	30
ii. Şubat 2026 Değişiklikleri	31
C. Birleşik Krallık Hukukundaki Gelişmeler	33
1. Birleşik Krallık Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi – 1994	33
2. Birleşik Krallık Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi – 2005	35
3. 2015 Modern Kölelik Yasası (Modern Slavery Act of 2015) ...	36
D. Amerika Birleşik Devletleri Hukukundaki Gelişmeler	38
1. Yürürlük Kaynakları	38
a. 2007 Enerji Bağımsızlığı ve Güvenliği Yasası	38
b. 2020 Enerji Yasası	39
c. 14008 No’lu Yürütme Emri	40
d. 14057 No’lu Yürütme Emri	40
e. 14162 No’lu Yürütme Emri ve Güncel Durum	42
2. Yeni Bir Şirket Tipi Olarak Fayda Şirketi (Benefit Corporation)	43

İKİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARI VE RAPORLAMA ÇERÇEVELERİ

I. FİNANSAL RAPORLAR.....	49
A. Genel Olarak	49
B. Finansal Raporların Hazırlanması	50
C. Finansal Rapor Türleri	52
1. Finansal Tablolar	52
2. Yönetim Kurulu Yıllık Faaliyet Raporu	53
a. Kapalı Anonim Şirketler Bakımından	53
b. Halka Açık Anonim Şirketler Bakımından.....	54
3. Sorumluluk Beyanı	56
D. Finansal Raporların Denetimi	56
II. FİNANSAL OLMAYAN RAPORLAR.....	58
A. Genel Olarak	58
B. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporu	60
C. Komite Raporları	61
D. Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu	62
E. Sürdürülebilirlik Raporu	64
1. Sürdürülebilirlik Raporlarının Ortaya Çıkışı.....	64
2. Sürdürülebilirlik Raporlarının Raporlama Yapan Şirket Açısından İşlevleri.....	66
3. Türkiye’de Sürdürülebilirlik Raporları.....	68
a. Genel Olarak	68
b. Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi	71
i. Genel Olarak	71
ii. İlkeler	71
iii. Değerlendirmeler	74
c. İsimlendirme Sorunu.....	75
d. Sürdürülebilirlik Raporlarının Hukuki Niteliği	76

i. Zorunlu ve Gönüllü Kamuyu Aydınlatma	76
ii. Zorunlu Sürdürülebilirlik Raporlarının Hukuki Niteliği	79
iii. Gönüllü Sürdürülebilirlik Raporlarının Hukuki Niteliği	83
(a) Genel Olarak	83
(b) Kurumsal Yönetim Tebliği Kapsamı Dışındaki Halka Açık Anonim Şirketler Tarafından Hazırlanan Raporlar	84
(c) Kapalı Anonim Şirketler Tarafından Hazırlanan Raporlar	85
aa. Genel Olarak	85
bb. Hukuki Niteliğin Belirlenmesine İlişkin Tespitler	86
e. Türkiye'deki Mevcut Düzenlemelere İlişkin Değerlendirmeler	89
f. Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksleri	94
4. Sürdürülebilirlik Raporlarının Denetimi	97
III. ENTEGRE RAPORLAR	101
A. Genel Olarak	101
B. Entegre Raporların Ortaya Çıkışı	102
C. Sürdürülebilirlik Raporlarından Farkı	103
IV. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARINDA KULLANILAN RAPORLAMA ÇERÇEVELERİ	104
A. Genel Olarak	104
B. Uluslararası Raporlama Çerçevesi	105
1. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları	105
a. Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu	105
b. Standartların Sistematiği	106
i. UFRS S1 Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin Açıklanmasına İlişkin Genel Gereklilikler	106
ii. UFRS S2 İklimle İlgili Açıklamalar	108
2. Küresel Raporlama Girişimi Standartları	109

a. Küresel Raporlama Girişimi.....	109
b. Standartların Sistematiği.....	110
3. Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu	
Standartları	111
a. Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu	111
b. Standartların Sistematiği.....	112
4. İklimle İlgili Mali Açıklamalar Görev Gücü Tavsiyeleri	113
a. İklimle İlgili Mali Açıklamalar Görev Gücü.....	113
b. Standartların Sistematiği.....	113
C. Türkiye'deki Düzenlemeler	115
1. Genel Olarak	115
2. Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları	116
a. Genel Olarak	116
b. Sürdürülebilirlikle İlgili Finansal Bilgilerin	
Açıklanmasına İlişkin Genel Hükümler.....	116
c. İklimle İlgili Açıklamalar.....	118
3. Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları'nın	
Uygulama Alanı	120
a. 27.12.2023 Tarih ve 21634 Sayılı Karar.....	120
b. 16.12.2024 Tarih ve 28294 Sayılı Karar.....	121
c. Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları'nın	
Uygulama Alanına İlişkin Usul ve Esaslar	122
V. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	
RAPORLAMASI VE RAPORLAMA ÇERÇEVELERİ.....	123
A. Avrupa Birliği Hukukundaki Düzenlemeler	123
1. Finansal Olmayan Raporlama Direktifi.....	123
2. Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi.....	124
a. Genel Olarak	124
b. Öngörülen Omnibus Düzenlemeleri	125
i. Nisan 2025 Değişiklikleri (Stop-the-Clock)	125
ii. Şubat 2026 Değişiklikleri.....	126

B. Birleşik Krallık Hukukundaki Düzenlemeler	128
1. 2006 Ortaklıklar Yasası (Companies Act of 2006)	128
2. Birleşik Krallık Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları'na Hazırlık Süreci.....	130
3. Kolaylaştırılmış Enerji ve Karbon Raporlaması (Streamlined Energy and Carbon Reporting)	132
C. Amerika Birleşik Devletleri Hukukundaki Federal Düzenlemeler	133
1. 2010 Tarihli Yorumlayıcı Bülten	133
2. 2024 Yasa Değişikliği ve Güncel Durum	134
VI. DEĞERLENDİRMELER	136

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLARINDAN DOĞAN HUKUKİ SORUMLULUĞUNUN ESASLARI

I. GENEL OLARAK.....	139
II. SORUMLULUĞUN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	141
A. Genel Olarak	141
B. Sermaye Piyasası Kanunu Madde 32 Açısından	142
1. Genel Olarak	142
2. Birinci El Piyasa Faaliyetlerine İlişkin Değerlendirmeler.....	143
3. İkinci El Piyasa Faaliyetlerine İlişkin Değerlendirmeler	146
C. Türk Ticaret Kanunu Açısından.....	147
D. Diğer Kanunlar Açısından	148
1. Türk Borçlar Kanunu.....	148
2. Çevre Kanunu	149
3. İklim Kanunu	149
III. SORUMLULUĞUN ESASLARI	150

A. Genel Olarak	150
B. Hukuka Aykırılık	152
1. Genel Olarak	152
2. Raporun Yetkili Organ veya Kişiler Tarafından Hazırlanmaması	153
3. Raporun Gerçeğe Aykırı Bilgi İçermesi	156
a. Gerçeğe Aykırı Bilgi	156
b. Gerçeğe Aykırı Bilginin Görünümleri	158
i. Yanlış Bilgi	158
ii. Yanıltıcı Bilgi	159
iii. Eksik Bilgi	160
c. Gerçeğe Aykırılığın Esaslı Olması	162
d. Gerçeğe Aykırılığın Tespitinde Dikkate Alınması Gereken Nesnel Ölçüt	166
e. Amerika Birleşik Devletleri Hukukundaki Güncel Örnekler	167
i. Genel Olarak	167
ii. Soruşturmalar	168
(a) BNY Mellon Soruşturması	168
(b) Vale S.A. Soruşturması	168
(c) Goldman Sachs Soruşturması	169
4. Raporun Mevzuatın Öngördüğü Şekilde Kamuya Açıklanmaması	170
5. Zorunlu Sürdürülebilirlik Raporunun Hazırlanmaması	171
6. Raporun Zorunlu Güvence Denetiminden Geçirilmemesi ..	171
C. Kusur ve Ölçütleri	172
1. Genel Olarak	172
2. Kusurun Ölçütü	173
3. Raporun Komite veya Komisyon Tarafından Hazırlanması Hâlinde	174
4. Sermaye Piyasası Kanunu Madde 32/3'teki Özel Durum	175
D. Zarar	177

1. Genel Olarak	177
2. Üçüncü Kişinin Doğrudan Zararı	178
a. Genel Olarak	178
b. Özellikli Durum	180
3. Şirket Tüzel Kişiliğinin Zararı	182
E. İlliyyet Bağı	184
1. Genel Olarak	184
2. Sermaye Piyasası Kanunu Madde 32/4 Uyarınca İlliyyet Bağı Karinesi	185
3. Üçüncü Kişilere Karşı Sorumluluk Özelinde İlliyyet Bağının Kurulması	186
4. İlliyyet Bağının Kurulamadığı veya Kesildiği Hâller	190

IV. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE KARŞI

AÇILABİLECEK DAVALAR	191
A. Üçüncü Kişinin Doğrudan Zararı Sebebiyle	191
1. Genel Olarak	191
2. Sermaye Piyasası Kanunu Hükümlerine Göre Açılacak Tazminat Davası	192
a. Genel Olarak	192
b. Davacılar	192
c. Davalılar	194
d. Görevli ve Yetkili Mahkeme	194
e. Zamanaşımı Süresi	195
3. Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Açılacak Sorumluluk Davası	196
B. Şirket Tüzel Kişiliğinin Zararı Sebebiyle	197
1. Davacılar	197
a. Şirket Tüzel Kişiliği	197
b. Pay Sahipleri	198
c. Alacaklılar	199
2. Davalılar	200

3. Görevli ve Yetkili Mahkeme	200
4. Zamanaşımı Süresi ve Hak Düşürücü Süre	200
SONUÇ	203
KAYNAKÇA	207